

[Krogsh.]

er beliggende herovre på Sjælland. For det tredje og som det væsentligste vil jeg gerne understrege det, at skolen gennem sit hidtidige virke i mange år som kostskole har givet bevis for, at der er et behov for en sådan, ikke blot som egentlig skole for et vidtstrakt opland med en spredtboende befolkning, men også som en landsskole med kostskoleelever fra hele Jylland og fra fjernere egne af landet.

Den interesse og offervilje, som egnens befolkning og de lokale myndigheder har udvist ved gennem årene at stå sammen om skolen i Tarm og få den udbygget således, at den nu står som et anerkendt gymnasium i fuld drift og med et stadig stigende elevantal, fortjener al mulig påskønnelse. Når nu denne befolkning, repræsenteret ved den selvejende institutions bestyrelse, andrager om, at skolen må blive omdannet til en statsskole, og for at opnå dette tilbyder ikke blot, at skolen som sådan overdrages til staten for restprioritetsgælden på ca. 380 000 kr., skønt skolens faktiske værdi i henhold til det oplyste udgør ca. 1 800 000 kr., men yderligere tilbyder et tilskud fra lokal side på 200 000 kr. til yderligere udbygning af skolen, så mener vi, at det er en indsats fra befolkningens side, som staten bør imødekomme derved, at ønsket om, at der oprettes en statsskole her, opfyldes.

På mit partis vegne skal jeg derfor anbefale lovforslaget til hurtigt og velvillig behandling i det høje ting.

Thestrup: Det kunne synes tilstrækkeligt i en tid, hvor det høje ting er i den grad optaget, som det er, at jeg som ordfører for mit parti ved behandlingen af det foreliggende lovforslag nøjedes med at anbefale det i henhold til de udførlige bemærkninger, der er knyttet til det, og i henhold til den højtærede undervisningsministers fremsættelsestale og de grunde, der heri er anført. Jeg kunne af hensyn til mit parti gøre dette med så meget større sindsro, som det vist er almindelig bekendt, at den højtærede undervisningsministers personlige indsats i denne sag er meget betydelig. Som repræsentant for Ringkøbing amt kunne jeg dog ønske at knytte nogle bemærkninger til min anbefaling af forslaget.

Det vil altid være sådan, at befolkningen i de tætbefolkede egne har en række fordele fremfor befolkningen i de tyndtbefolkede egne; ikke mindst viser dette sig på et område som skolen og undervisningen. Sammenligner man Midt- og Vestjylland med Sjælland for ikke at tale om København,

bliver der en meget stor forskel mellem de ydre undervisningsforhold, der bydes det ene og det andet sted. I storbyen ligger skolerne tæt, den afstand, eleverne skal tilbagelægge til dem, er ringe. Selve bygningerne og deres udstyr er som regel langt mere kostbare i byerne, da navnlig i den store by København, end på de tyndt befolkede egne, og man har helt anderledes let ved i byerne at få de hjælpemidler, som mere og mere anvendes i undervisningen.

I nogen måde kunne dette måske tidligere opvejes ved, at man i de tyndtbefolkede egne havde færre børn i klasserne og derfor var i stand til at give undervisningen et mere individuelt præg, og i alt fald var der to ting, der spillede en stor rolle, når man så på befolkningen og skolen. Det var for det første, at de mindre udgifter, der var til skolevæsenet på landet i forhold til i byerne, kom befolkningen direkte til gode i form af mindre skatter, og for det andet, at skolen på landet tidligere spillede en betydelig mindre rolle med hensyn til at forbedre børnene til deres livsgjerning, end selve livet på landet gjorde, thi det kan ikke nægtes, at det barn, der skulle være landmand som sin fader, lærte lige så meget af det, han fik brug for, på sin faders ejendom, som han lærte i skolen. Disse forhold er nu forandret eller i alt fald i færd med at blive forandret. De hjælpemidler, der bruges i undervisningen, samlinger, biblioteker, og hvad det nu er, bliver mere og mere uundværlige, sådan som undervisningen nu lægges an, og skatterne udlignes, således at beboerne i de mest øde hedesogne betaler den samme skatteprocent som den, der bor på Kongens Nytorv, og endelig — det er for mig det vigtigste — så yder selve livet på landet ikke længere den samme erstatning for de vanskelige undervisningsforhold som tidligere. Dette sidste skyldes dels, at et stigende antal af manglen på jord tvinges bort fra landbruget og må gå over i andre erhverv, således at deres kendskab til barndommens landbohem ikke har den samme direkte betydning for dem som tidligere, dels at selve landbrugserhvervet bliver industrialiseret med de store krav i retning af almene kundskaber, som dette stiller til dets udøvere. Derfor stilles der med rette fra de tyndt befolkede egne krav om, at deres forhold på skoleområdet bliver lige så gode som byernes og de tæt befolkede egne.

Jeg skal ikke her komme ind på folkeskolen og dens forhold, men holde mig til det, som det foreliggende lovforslag giver anledning til: mellem- og realskolerne og gymnasierne. Når vi her ser på Midt- og Vestjylland